

Hitközségi Híradó

a Komáromi Zsidó Hitközség havilapja

ה"ב

1996. december

I. évfolyam 7. szám

kislév - tévét 5757

SZERKESZTŐI GONDOLATOK

Elmúlt az ős, eljött a tél
A madarak többsége most Afrikában él.
Repül az idő, meg nem áll
S a hetedik HH itt van már.

December van, kislév, tevet
S kezébe most ismét lapot vehet.
Van itt rejtvény, hír és recept
Plusz még sok cikk, mely érdekes is lehet.

Írunk erről, írunk arról
Ön miért nem ír tisztelt olvasó?
Hogyha gyorsan tollat ragad
S papírára cikket firkant
Ha elküldi ezt mihozzánk,
Boldogan mi ezt lehoznánk.

Megtelt már az újság, tehát
versemnek is vége, vizslát!
Még egy szót, ha engednek
Örülök, hogy a Shalom klubba ilyen sokan
eljöttek.

PA

ה"ב

Bét-hé: két héber betű,
amelynek jelentése **Böezrász Hásém**
- **Isten segítségével.** Ha level, vagy
vallásos feljegyzést írunk, a jobb felső
sarokba először ezt írjuk.

NAPTÁR

TÉVÉSZ 10.

Ez az egész zsidó nép gyásznapja,
ekkor kezdődött meg Jeruzsálem os-
troma (Kr. e. 587) Nebukadnecár ba-
biloni király vezetésével. Három évig
volt körülzárva a város, míg végül
Támuz 17-én áttörték a falakat.

CHANUKA KOMÁROMBAN

1996. december 8-án került sor a Shalom klub chanukai össze-
jövételére. Az ünnepséget meg-
hívott vendégeink **Faházi Eszter**
és **Pollák András** (őt szülei is
elkísérték Komáromba) előadása
tette színesebbé. A KZSH több
mint negyven tagja hallgatta nagy
érdeklődéssel a Pedagógium két
végzős hallgatóját, ennyi érde-
klődőt vonzó esemény hosszú
évek óta nem volt közösségünk-
ben. Először Paszternák Tamás
köszöntötte a vendégeket, majd
Pollák András számolt be a bu-
dapesti Pedagógium tevékeny-
ségéről, ezt Faházi Eszter heti
tóraszakasz magyarázata követte.
Az ünnep jelentőségének is-
mertetése után Pollák András és
édesapja a hagyományok szerint
meggyújtották a chanukai gyer-
tyákat. Vendégeink megtekintették
a komáromi zsinagógát, majd
átadtuk nekik a KZSH ajándékát,
két Komáromról szóló könyvet. A
program további részében meg-
nyitottuk a hitközség életét 1961-
től napjainkig bemutató fénykép-
kiállítást, majd köszöntöttük de-
cemberben születésnapjukat ün-
neplő hittestvéreinket: Menczel
Miklós, Novák Livia, Paszternák

Zsuzsa, Klein Éva, Delikát Éva,
Kollár Franciska, Greguss Éva.
A Komáromi Zsidó Hitközség
nevében szeretnénk megköszönni
Dr. Schöner Alfréd úr (a bu-
dapesti Országos Rabbiképző
Intézet Pedagógiumának igaz-
gatója) segítségét chanukai ün-
nepségünk megszervezésében.
Reméljük, hogy a klub 6. össze-
jövétlén is legalább ennyien
leszünk.

Találkozunk 1997. január 5-én
vasárnap 14:30-kor a Menház
kulturtermében!

PT

Vendégeink **Faházi Eszter** és **Pollák
András** előadásuk közben

ZSIDÓ KIFEJEZÉSEK LEXIKONA

ZSINAGÓGA - Az egybegyűlt közösség görög elnevezése, ami
később magát a gyülekezés épületét is jelentette. Feltehetőleg már a
babloni fogság korában (Kr. e. 587-538) keletkezett. A legrégebbi, bi-
zonyítható zsinagógák 3500 körül (Kr. e. 250) Egyiptomban jöttek létre.
Ezek váltak a zsidó élet központjává. Az imaterem Jeruzsálem felé
nézett, és egy fülkében elhelyezett faladákban őrizték az iratke-
rceket.

📖 Részletek a KZSH történelméből

A KOMÁROMI ZSIDÓK NYOMÁBAN

Komáromban két templom működött, kielégítve a jelentős számú közösség igényeit. A neológ többség az 1863-ban a Királypüspök és Hajnal utcák kereszteződésénél felépült nagytemplomba járt. A közösség fejlődését bizonyítja, hogy 1889-1890-ben folyamatosan térthődött az ortodoxia. Kezdetben csak húsz fő tartozott az 1903-1904-ben a Királypüspök utca 24 alatt megvett ortodox nagytemplom híveihez. A közösséget Raab Dávid vezette, akinek a Jókai utcán Lila bolt néven forgalmas textilüzlete volt. Ismert ortodox családok voltak Komáromban: Fleischmann, Fried, Kaufmann, Kohn, Present, Kellner és Freund. Jelentős rabbijaik voltak Presburger Ábrahám (1800-1830), Steinberger Sándor (1919-1922) és Lefkovics Josua (1923-1944).

JUDr. Raab F.

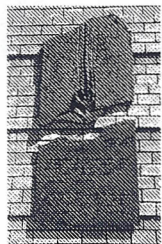
MENHÁZ -

A ZSIDÓ NINCSTELENEK MENEDÉKHÁZA

Száz évvel ezelőtt bensőséges ünnep keretén belül adták át az Eötvös és a Hajnal utcák kereszteződésénél a helybéli zsidók adakozásából felépült jellegzetes külsejű, égetett téglából készült menedékházat. Az épület létrehozásában nagy érdemei voltak a hitközség akkori vezetőinek, köztük Dr. Schnitzer Ármin főrabbinak, Kurzmann Sámuel főkántornak, Dr. Vásárhelyi Domokos hitközségi elnöknek valamint Fried Kálmán és Szepesi Zsigmond tagoknak. Az ünnepség fényét emelte Tátray József polgármester jelenléte. Az Első Világháború alatt, 1914-ben 52 sebesült katonának nyújtott menedéket Dr. Weisz Sámuel főorvos irányítása mellett.

A Második Világháború ez az épület lett az itteni zsidóság hitéletének központja. Az épület falán 1992-ben nyert elhelyezést héber, magyar és szlovák nyelven a Holocaust borzalmaira emlékeztető tábla.

JUDr. Raab F.

👁️ TV NÉZŐ

☆ jan.2.(csütörtök): **Az utódok reménysége**
MTV1-17:55

TISZTELETADÁS

Rauscher László budapesti lakos novemberben rendbetette bátyja, Rauscher György (1902-1930) fiatalon elhunyt festőművész sírkövét. Az ismert művész nevéhez számos alkotás fűződik. Tagja volt az itteni közéletnek és a berlini művészvilágnak. Szüleit Dr. Rauscher Zsigmond orvost és feleségét 1944-ben deportálták Komáromból, Auschwitzban pusztultak el.

JUDr. Raab F.

EMLEKEZZÜNK !

A Magyar Televízió ez év december 5-én részletesen foglalkozott egy tizennyolc éves zsidó fiatalember megmenekülésével "Az utódok reménysége" c. műsorban. A műsor után felismertük, hogy ezen fiatalember a komáromi születésű Grossz (Geréb) Gyurival azonos, aki a dudari munkatáborból megszökve bekapogott a Pannonhalmi Apátságba, kérve segítségüket. Itt a főapát bátor és önfeláldozó segítségével megmentették életét. A politikai tárgyalások alatt két ajtó közé rejtették. Mint tudjuk az említett Grossz Gyuri, későbbi Dr. Geréb György, szegedi egyetemi tanár, professzor a magyar pszichológiának egyik nagy egyénisége volt, számos tudományos munkájával gazdagította azt. Emlékét a tíz nyelven megjelent, háromszáz publikációja őrzi.

Wohlstein Anci

Kóser konyha

Körözött

10 dkg friss lipthói túróba ugyanannyi vaját keverünk, hozzá adunk egy kis apróra vágott vöröshagymát, kevés mustárt, pirospaprikát, őrölt köménymagot. Mindezt simára keverjük, tálalásig hidegen tartjuk.

Jó étvágyat!

Híres emberek Izrael történelmében

GOLDA MEIR **(1898-1978)**

Hulton-Deutsch Collection

Golda Meir 1969-től 1974-ig volt Izrael miniszterelnöke.

1898-ban Kievből született, életének első éveit a szegénység határozta meg. A helyzet valamelyest javult, amikor a család 1906-ban az Egyesült Államokba költözött, ahol tovább tanulhatott. Könyvtárosként dolgozott. Férjével 1921-ben vándoroltak ki Palesztínába, egy ideig kibucban, majd Tel-Avivban és Jeruzsálemben élt.

A politikában a Mapai, valamint a Hisztadrut szakszervezeti mozgalom tagjaként lépett színre. A Jewish Agency for Palestine politikai részlegének vezetője volt (1946-1948). 1948-ban ő is aláírta az Izrael Állam megalapításáról szóló nyilatkozatot. 1948/49-ben izraeli nagykövet Moszkvában, majd a Munkaügyi Minisztérium vezetését vette át. 11 éven át volt külügyminiszter. 1969-1974-ig miniszterelnök, a Jom Kipur-i háborúban történt mulasztásokkal kapcsolatban kialakult tartós belpolitikai villongások miatt 1974 áprilisában bejelentette végleges visszavonulását.

1978-ban hunyt el Jeruzsálemben.

KÖNYVAJÁNLO

Decemberben jelent meg Budapesten a Belvárosi Könyvkiadó gondozásában Vincze László **Min múlt az élet? - Embersorsok a Holocaustban** című könyve. Az előszót Schweitzer József országos főrabbi írta. A könyv szerzője a 89 éves Laci bácsi közunk él. Azt mondja, hogy amit tett, hogy túlélte és másokat túlélteni segített, hogy hazajött kis csapatával nem hőstett, csupán alkati adottság. Azt sem tartja nagy emberi tettnek, hogy emlékeit hitelesen akarta az utókor számára megörökíteni.

☺ KISOKOS ☺

Mikve - Rituális fürdőhely, eredete 3500 évre nyúlik vissza. Lényege háromszori alámerülés a testnek és fejnek néhány pillanatra természetes vízben. Imádkozni, étkezni és házasságot élni csak megtisztultan lehet. Volt idő, amikor a mikve hamarabb kezdett működni, mint a templom.

A komáromi mikve az Eötvös utca 6-os szám alatt volt, melyet az egyház 1955-ben eladott, mivel az épület romos állapotban volt, és a zsidóság kivándorlása miatt nem jelentkezett igény a működtetésére.

JUDr. Raab F.

ZSIDÓ VICC

- Büszke vagyok rá, hogy zsidó vagyok! - jelenti ki Kohn.

- Ugyan miért? - kérdi Grün.

- Mert ha nem lennék büszke, akkor is zsidó volnék!

Az úrgazdag Kohnék nagy partit rendeznek. Az egyik vendég megcsodálja a szalonban lógó festményt.

- Milyen remek munka! - mondja elismerően, majd megkérdezi:

- Ki festette?

- Sajnos, nem tudom - feleli Kohnné- készen vettük...

Ki mit tud a zsidóságról?

1. Mekkora Izrael állam területe?

2. Hány ága van a chanukai gyertyatartónak?

3. Hány tagja van a KZSH-nak?

Beküldési határidő: 1997. jan. 15.

Novemberi megfejtések: 1. Ben Gurion, 2. aC, bA, cB, 3. Budapest, Dohány utcai zsinagóga

Hitközségi Híradó

Kiadja a Komáromi Zsidó Hírközlő
Szerkesztők: Paszternák Tamás és Paszternák András
Grafikai és nyomdai előkészítés: Mgr. Piczek Ferenc
Címünk: ŽNO-HH Eötvös 15, 945 01 Komárno
Tel: 647-96
A II évfolyam 1. számának lapzártája: január 15.

Spravodaj

mesačník ŽNO v Komárne

december 1996

I. ročník 7. číslo

kislév-tévéi 5757

ה"ב

CHANUKA V KOMÁRNE

8-ho decembra 1996 sa v našom Shalom klube konala slávnosť chanuky. Na posedení sa zúčastnili aj naši milí hostia z Budapešti - **Faházi Eszter a Pollák András**, ktorí svo-

jou prednáškou spestrili našu slávnosť. Mali sme možnosť vypočuť si, ako sa študuje na **TEACHER'S TRAINING COLLEGE THEOLOGICAL SEMINARY**, Eszter pre nás prichystala citát z tóry aj s jeho vysvetlením. András so svojim otcom nám porozprávali o dôležitosti

Naši hostia
Eszter Faházi a András Pollák

sviatku a podľa zvykov zapálili sviečky na počesť chanuky. V ďalšom si prezreli našu sinagógu a zúčastnili sa aj na otvorení výstavy fotografií, dokumentujúcich život našich členov od roku 1961. Ako je už dobrým zvykom, pozdravili sme aj decembrových jubilanťov: Mikuláša Menczela, Líviu Novákovú, Zuzanu Paszternákovú, Evu Kleinovú, Evu Delikátovú, Francisku Kollárovú a Evu Gregussovú.

ŽNO v Komárne týmto ďakuje našim hosťom, ako aj **Dr. Alfédovi Schőnerovi**, riaditeľovi **MIDRESHET YERUSHALAYIM TEACHER'S TRAINING COLLEGE THEOLOGICAL SEMINARY OF HUNGARY** za ich pomoc pri realizácii tohtoročného sviatku chanuky.

Ďalšie stretnutie v Shalom klube sa uskutoční 5. januára 1997 o 14:30.

PT

ה"ב

Bét-hé: dve hebrejské písmená, ktorých význam je **Bőezrász Hásém - s Božou pomocou**. Uvádzať sa v pravom hornom riadku listu alebo cirkevného citátu.

KALENDÁR

TÉVÉSZ 10.

Smútočný deň židovstva. V tento deň r. 587 pred Kr. sa začalo obliehanie Jeruzalemu pod vedením babilonského kráľa Nebukadnecára. Po trojročnom vzdorovaní sa mesto nakoniec predsa len muselo vzdať.

LEXIKON

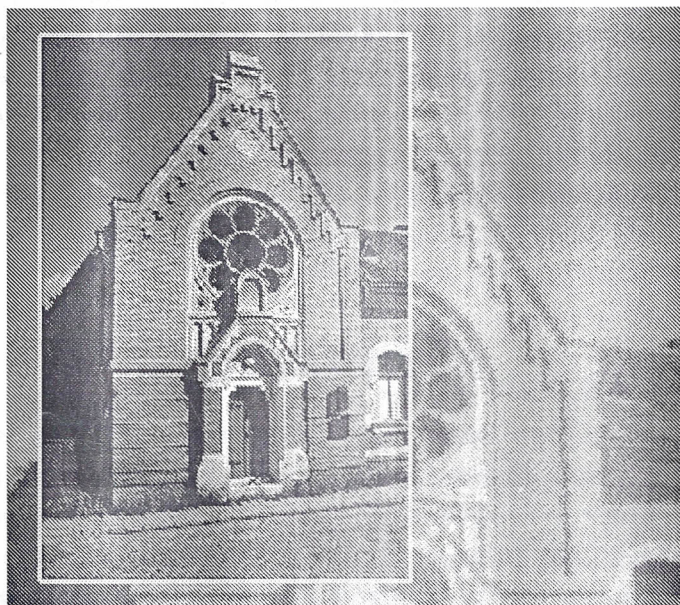
SINAGÓGA

Grécky názov pre náboženskú alebo inú obec, neskôr pomenovanie samotnej budovy, v ktorej sa obec schádzala. Prvé sinagógy sa datujú z r. 3500 (asi 250 pred Kr.) v Egypte. Tieto sa stali centrom židovského cirkevného života v tom období.

MIKVE

Miesto na rituálnu očistu, ktorej korene siahajú do dávnej minulosti. Táto očista sa vykonáva niekoľkonásobným ponorením sa celého tela do prírodnej tečúcej vody.

Komárňanská mikve bola na Eötvösovej ul. 6.

Storočná budova